

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 12. decembar 2013. god.
Ref. br.RK514/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

Slučaju br. KI98/13

Podnosilac

Muharrem Alija

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo, Rev. 121/2010. od 19. februara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Muharrem Alija, sa prebivalištem u Peći (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo, Rev. 121/2010, od 19. februara 2013. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 11. marta 2013. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god.) kojom su potvrđene presude Opštinskog suda u Đakovici i Okružnog suda u Peći.
4. Presudom Opštinskog suda u Đakovici odbijena je tužba podnosioca zahteva i drugih tužilaca o utvrđivanju vlasništva nad nepokretnosti njihovih predaka, nadoknadi drugom adekvatnom nepokretnošću ili plaćanjem protivvrednosti.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 10. jula 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 5. avgusta 2013. god., odlukom predsednika GJR.KI 98/13 sudija Artar Rama-Hajrizi imenovana je za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika KSH.KI 98/13 imenovano je veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.
8. Dana 27. avgusta 2013. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio je da dostavi povratnicu kao dokaz o datumu prijema presudu Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.
9. Dana 29. avgusta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo Sudu kopiju povratnice, kao dokaz datuma prijema presuda Vrhovnog suda, Rev. br. 121/2010, od 19. februara 2013. god., uručena podnosiocu zahteva 11. marta 2013. god.
10. Dana 19. novembra 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva, zajedno sa svojim bratom D. A. i unukom XH. K., u svojstvu naslednika pokojnog M. A., protiv Kompanije za pijaću vodu

“Hidrosistem Radonić” i Kompanije za navodnjavanje *“Radonić-Dukagjin”* u Đakovici, podneli su tužbu Opštinskom sudu u Đakovici sa zahtevom da se utvrdi da su suvlasnici u jednakim delovima nepokretnosti upisane kao parcela sa br. 933 u površini od 0.92.00 ha i parcele sa br. 933/2 u površini od 0.14.68 ha.

12. Prema podnosiocu zahteva, gore navedena nepokretnost je bila vlasništvo njegovog oca, koji je istu koristio dok je bio živ, tvrdeći da su kasnije i njegovi naslednici nastavili sa korišćenjem iste nepokretnosti sve dok ista nije preplavljena vodom iz jezera Radonić.
13. U tužbi je dalje precizirano da su Kompanija za pijaću vodu *“Hidrosistem Radonić”* i Kompanija za navodnjavanje *“Radonić-Dukagjin”* u Đakovici [...] *“obavezne da im priznaju i da im za ovaj deo navedenih parcela predaju u posed tužiocima kao zamenu i naknadu, drugu adekvatnu nepokretnost ili da im plate iznos od 33.952,00 € na ime protivvrednosti delova navedenih parcela [...]”*
14. Na osnovu Istorijata službe za katastar i nepokretnost u Đakovici (br. 01-952-2-58, od 16. februara 1995. god.) nakon promene stanja nepokretnosti na osnovu upravnih odluka iz 1933. godine (godina kada je nepokretnost upisana na ime oca podnosioca zahteva) pa nadalje, parcele br. 933 i 933/2 na osnovu odluka o eksproprijaciji Sekretarijata opštine Đakovica od 18. decembra 1978. god., odnosno 7. marta 1978. god., za potrebe izgradnje hidrosistema *“Radonić”*, su prešle u društveno vlasništvo Društvenog preduzeća Vodoprivredne organizacije *“Metohija”*, pravni prethodnik Društvenog preduzeća *“Hidrosistem Radonić”* u Đakovici. Godine 1993, parcele br. 933 i 933/2 se sjedinjuju u posedovnom listu br. 1, na ime Društvenog preduzeća *“Hidrosistem Radonić”*.
15. Dana 26. maja 2008. god., Opštinski sud u Đakovici je presudom (C. br. 495/05) odbio u celosti kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
16. Opštinski sud u Đakovici je u svojoj presudi (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.) obrazložio da je pravni prethodnik prve tužene, odnosno Društvenog preduzeća za pijaću vodu *“Hidrosistem Radonić”* u Đakovici, predmetnu nepokretnost stekao na osnovu [...] *“valjanog pravnog posla i to na originalan način prema SO Đakovice. Ovaj stav Suda čini još uverljivijim i činjenica da se prema članu 3. stav 1 Zakona o uknjiženju nepokretnosti u društvenoj svojini („Službeni list“ SAP Kosova br. 37/71) koji je primenjen i prema Uredbi UNMIK-a br. 1999/24 predviđa da se uknjiženje nepokretnosti u društvenoj svojini vrši na osnovu pravosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa (u ovom slučaju upravnog organa) kojom se utvrđuje da je nepokretnost prešla u društvenu svojinu. [...]U ovom slučaju, treba naglasiti i činjenicu da je predmetna nepokretnost, pre nego što je preplavljena vodama Hidrosistema pravnog prethodnika prvotuzene, bila u društvenoj svojini mesne zajednice Gërgoc i javni nekategorizovani put koji spadaju u poseban režim svojine nad kojima fizička lica ni na koji način ne mogu da steknu pravo svojine, jer su u javnoj upotrebi”*.

17. Opštinski sud, takođe, smatra da podnosilac zahteva i tužioci nisu uspjeli da dokažu da su ispunili svoje obaveze, odnosno da su platili redovan godišnji porez i do okončanja glavnog ročišta nisu uspjeli da dokažu sudu da su nasledili predmetnu nepokretnost od njihovog pravnog prethodnika.
18. Protiv presude Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.), podnosilac zahteva D. A. i XH. K., tvrdeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pogrešnu i nepotpunu konstataciju činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava, uložio je žalbu Okružnom sudu u Peći.
19. Dana 10. decembra 2009. god., Okružni sud u Peći je doneo presudu (Ac. br. 223/09), kojom je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i drugih tužilaca i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/05, od 26. maja 2008. god.).
20. Okružni sud u Peći je konstatovao da je prvostepeni sud na potpun i pravilan način utvrdio činjenično stanje, konstatujući da je 1978. godine, nepokretnost prešla u društveno vlasništvo na osnovu pravosnažne odluke nadležnog organa, i zaključio je da je na pravilan način primenjeno materijalno pravo.
21. Okružni sud u Peći je, takođe, konstatovao da je tužba podnosioca zahteva o povraćaju nepokretnosti po prvi put podneta 1996. godine, odnosno 18 godina od vremena kada je nepokretnost prešla u društveno vlasništvo i da je neprekidno bila u vlasništvu pravnih lica, ocenjujući da je [...] *“precima tužioca i tužiocima prestalo pravo svojine na osnovu člana 45. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima. To, jer se na osnovu člana 226 (268) Zakona o udruženom radu, tačno predviđa da, ako je nepokretnost postala društvena stvar, a u ovom slučaju društvena svojina bez pravne osnove, povraćaj iste može da se traži u roku od 5 godina, počev od dana saznanja, a najkasnije u roku od 10 godina”*.
22. Protiv presude Okružnog suda (Ac. br. 223/09 od 10. decembra 2009. god.), podnosilac zahteva i drugi tužioci, tvrdeći bitnu povredu odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, podnose reviziju Vrhovnom sudu Kosovo.
23. Dana 19. februara 2013. god., Vrhovni sud Kosovo je presudom (Rev. br. 121/2010) odbio podnetu reviziju protiv presude Okružnog suda (Ac. br. 223/2009 od 10. decembra 2009. god.), kao neosnovanu.
24. Vrhovni sud Kosova je ocenio da su [...] *“sudovi nižih stepena, na osnovu pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno primenili odredbe parničnog postupka i materijalno pravo, da osporena presuda i presuda prvostepenog suda ne sadrže bitne povrede parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, kao i da su sudovi nižih stepena u svojim presudama pružili dovoljno razloga o značajnim činjenicama za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, koje prihvata i ovaj Sud”*.
25. Vrhovni sud Kosovo je u svojoj presudi dalje konstatovao da [...] *“sudovi nižih stepena su pravilno ocenili da je prvotuzena vlasništvo stekla na autentičan*

način, na osnovu pravosnažne odluke od strane nadležnog organa, u ovom slučaju, od strane upravnog organa”.

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god.) povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 46 [Zaštita Imovine], član 3 [Jednakost pred Zakonom] i član 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava.
27. U vezi sa svojom tvrdnjom o povredi člana 46 [Zaštita Imovine] Ustava, podnosilac zahteva navodi da je njegovo pravo garantovano Ustavom negirano, jer je vlasnik sporne nepokretnosti bio njegov predak i da su on i drugi tužioci bili njegovi pravni naslednici.
28. U vezi sa njegovom tvrdnjom o povredi člana 3 [Jednakost pred Zakonom] i člana 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, podnosilac zahteva navodi da princip jednakosti pred zakonom nije poštovan, jer je u ovom slučaju prednost data [...] *“društvenim organizacijama bivše Jugoslavije u odnosu na zahteve fizičkog lica”*.
29. Podnosilac zahteva zaključuje, tražeći od Ustavnog suda da se: *“presuda Vrhovnog suda Rev. br. 121/2010 od 19.02.2013. god., proglašeni neustavnom i da se kao takva ukine, sa predlogom da se usvoji zahtev tužilaca o nadoknadi, bilo drugom adekvatnom imovinom ili u protivvrednosti”*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovníkom o radu.
31. U tom smislu, član 113, paragraf 7. Ustava predviđa:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”
32. Pored toga, član 49. Zakona predviđa *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.”*
33. U ovom slučaju, Sud primećuje da se podnosilac zahteva, kako bi zaštitio svoja prava, obratio Opštinskom sudu u Đakovici i Okružnom sudu u Peći, i na kraju Vrhovnom sudu Kosova. Sud, takođe, primećuje da je podnosiocu zahteva presuda Vrhovnog suda uručena 11. marta 2013. god., i da je on podneo zahteva Sudu 10. jula 2013. god.
34. Dakle, Sud smatra da je podnosilac zahteva ovlašćena stranka i da je iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema primenjivom zakonu i da je zahtev podnet u roku od četiri meseca.

35. Međutim, Sud, takođe, treba da uzme u obzir pravilo 36 Poslovnika o radu, koje predviđa:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.”

“(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...], ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

[...], ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.”

36. Podnosilac zahteva tvrdi da je presuda Vrhovnog suda (Rev. br. 121/2010 od 19. februara 2013. god.), kojom su potvrđene presude Opštinskog suda u Đakovici (C. br. 495/2005 od 26. maja 2008. god.) i Okružnog suda u Peći (Ac. br. 223/2009 od 10. decembra 2009. god.), povredila njegova prava garantovana Ustavom, odnosno član 46 [Zaštita Imovine], član 3 [Jednakost pred Zakonom] i član 24.1 [Jednakost pred Zakonom] Ustava, tvrdeći da gore navedene presude [...] *”ignorišu pravo svojine kao osnovno i garantovano pravo Ustavom Republike Kosovo i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, kao i činjenicu da u vezi sa eksproprijacijom nije sproveden nikakav postupak.”*
37. S tim u vezi, Ustavni sud ponavlja da prema Ustavu, nije njegova dužnost da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. To je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. god.; vidi takođe slučaj KI70/11 podnosioca *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. god.).
38. Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi između ostalog, slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, zahtev br. 13071/87, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima od 10. jula 1991. god.).
39. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje pruženo u poslednjoj presudi Vrhovnog suda jasno, i da je nakon razmatranja svih postupaka, Sud, takođe, našao da postupci u redovnim sudovima nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi, *mutatis mutandis*, *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. god.).
40. Štaviše, Vrhovni Sud svojom presudom je potvrdio da *”sudovi nižih stepena su pravilno ocenili da je prvotuzena vlasništvo stekla na autentičan način, na osnovu pravosnažne odluke od strane nadležnog organa [...]”*.
41. Na osnovu gore navedenih razloga, Sud smatra da predstavljene činjenice od strane podnosioca zahteva ne opravdavaju ni na jedan način tvrdnju o povredi ustavnih prava i da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoju tvrdnju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36(2) b) i d) i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 19 novembra 2013. god. jednoglasno:

ODLUČIO

- I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i
- IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Artë Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani